

Oponentský posudek diplomové práce

Bc. Nikola Holečková: Výběr žáků do tříd a škol uplatňujících pedagogiku Marie Montessori

Vedoucí práce: RNDr. Jana Straková, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Jaroslava Simonová, Ph.D.

Diplomantka Nikola Holečková se ve své práci věnovala tématu výběru žáků do tříd a škol uplatňujících alternativní Montessori výuku. Ocenit lze již samotnou volbu tématu, protože ač se v českém prostředí objevují práce věnované Montessori pedagogice, dosud pozornost nebyla věnovaná procesu výběru žáků. Bližší zkoumání tohoto procesu je důležité jak z hlediska sledování rovnosti příležitostí, tak z hlediska tématu školní zralosti/připravenosti.

V teoretické části práce je nejprve stručně charakterizován český vzdělávací systém a „standardní“ ZŠ, v další kapitole je pak zevrubně charakterizována pedagogika Marie Montessori a školy, které ji uplatňují, je také popsán institut a procedura zápisu k povinné školní docházce a role rodiny v přípravě na zápis. V teoretické části jsou tedy zpracovány všechny základní okruhy, které se vztahují k tématu práce. Velká pozornost byla věnovaná především charakteristice Montessori pedagogiky, méně podrobně pak byla rozpracována problematika zápisu resp. práv a povinností škol vzhledem k zápisu.

Podrobně popsáný metodologický přístup na začátku empirické části patří k silným stránkám předložené diplomové práce. Autorka vymezuje cíle výzkumu, vhodně zdůvodňuje výběr kvalitativního přístupu, podrobně popisuje svůj výzkumný vzorek a způsoby získávání dat. Ocenit lze také skutečnost, že pro sběr dat byly vybrány různé typy Montessori škol.

Kapitola věnovaná výsledkům je členěna na dvě hlavní části: *Rozhovory na jednotlivých školách a Zápisy do tříd M. Montessori*, autorka tedy v zásadě prezentuje v jedné subkapitole výsledky rozhovorů a ve druhé výsledky pozorování. Toto členění není z hlediska čtenáře práce ideální, vhodnější by bylo členění dle témat vymezených ve výzkumných otázkách, což by prospělo také přehlednosti a snadnějšímu orientaci ve výsledcích.

V subkapitolách věnovaných shrnutí dochází bohužel až k příliš velkému zobecnění výsledků. Například pokud jde o jednu z hlavních výzkumných otázek zaměřenou na kritéria pro přijetí, ve shrnující subkapitole autorka pouze uvádí, že všechny školy mají společné jenom jedno kritérium a pro výčet ostatních identifikovaných kritérií je nutné vyhledat subkapitoly, které popisují kritéria pro zápis v jednotlivých školách. Tyto subkapitoly bohužel nevytvářejí příliš systematický obrázek: někde chybí vymezení důležitosti, není také jasné, která z nich jsou oficiálními kritérii vymezenými ředitelem školy dle vyhlášky o základním vzdělávání a která z nich se při zápisu zohledňují, aniž by byla oficiálně zveřejněna.

Shromáždění velkého množství originálních dat je bezpochyby silnou stránkou provedeného výzkumu, kvalitě práce by nicméně prospěla jejich systematictější analýza a hlubší reflexe (například v podobě zařazení diskuzní kapitoly).

Pokud jde o formální stránku práce, jazyková úroveň i sazba jsou na velice dobré úrovni. V některých případech dochází k terminologickým nepřesnostem, například děti neabsolvují přijímací řízení, ale zápis do prvního ročníku.

Přes výše uvedené drobné nedostatky je práce užitečným příspěvkem v oblasti mapování vstupu do povinné školní docházky v alternativních školách a doporučuji ji k obhajobě.

Návrh otázek pro zodpovězení při obhajobě:

1) Považujete za správné, aby si základní škola vybírala žáky podle svých potřeb? Pokud ano, tak jak by se mělo naložit s dětmi, o které žádná škola v okolí jejich bydliště nemá zájem?

2) Jaká by z Vašeho pohledu měla být „ideální“ kritéria pro zápis dítěte k povinné školní docházce? Měla by se nějak lišit kritéria pro zápis do „standardní“ základní školy a školy uplatňující Montessori pedagogiku?

Doporučuji k obhajobě: **ANO NE**

Mgr. Jaroslava Simonová, Ph.D., 23. 8. 2019